

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/80-27>
УДК 339.72:330.342.146

Галенко О.М.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародного обліку та аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0518-2144>

Коваленко А.Г.

здобувач PhD,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-1421-8270>

Galenko Oksana

Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of International Accounting and Auditing,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Kovalenko Andriy

PhD Candidate,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ФІНАНСОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

FINANCIAL GLOBALISATION IN THE CONTEXT OF ENSURING INCLUSIVE ECONOMIC GROWTH

У статті досліджено сутність фінансової глобалізації як системного процесу, що визначає сучасну архітектуру світової економіки. Проаналізовано її вплив на інституційну стійкість і соціально-економічну рівновагу держав, зокрема у контексті формування інклюзивного розвитку. Визначено, що фінансова глобалізація поєднує лібералізацію руху капіталу, інтеграцію фінансових ринків і цифровізацію фінансових потоків, створюючи водночас ризики концентрації фінансових ресурсів та зростання нерівності. Обґрунтовано, що для країн із перехідною економікою ключовим є поєднання відкритості з ефективним макропруденційним регулюванням, прозорістю корпоративного сектору та розвитком фінансової інклюзивності. Підкреслено, що поєднання технологічних інновацій, ESG-принципів і державних механізмів регулювання може перетворити фінансову глобалізацію на чинник сталого соціально орієнтованого зростання.

Ключові слова: фінансова глобалізація, інклюзивне економічне зростання, сталі фінансування, ESG-інвестиції, цифрова трансформація, інституційний розвиток.

The article provides a comprehensive analysis of financial globalization as a systemic process that shapes the current architecture of the world economy and influences the distribution of global financial power. It investigates the dual impact of globalization on institutional stability and inclusive development, emphasizing the interdependence between financial openness, market regulation, and social equity. Financial globalization is defined as the expansion of international capital mobility, the integration of financial markets, and the growing dominance of transnational financial institutions supported by digital technologies. These processes accelerate capital circulation and improve global investment efficiency while simultaneously increasing income inequality and the concentration of resources in developed economies. For transition countries, the phenomenon intensifies structural dependence on external funding and exposes domestic markets to external shocks. The study identifies that the inclusiveness of globalization depends on the quality of national financial institutions, macroprudential supervision, and policy coordination aimed at social compensation. The paper also highlights the transformative role of financial digitalization, which democratizes access to financial services yet generates new forms of technological inequality related to data ownership and algorithmic control. Particular attention is given to the evolution of ESG finance and social investments as instruments that integrate profitability with environmental and social responsibility. It is argued that sustainable finance practices and digital ecosystems form a new paradigm of responsible capitalism, in which economic efficiency aligns with long-term societal goals. The findings confirm that inclusive economic growth

under financial globalization can only be achieved through the synergy of technological innovation, institutional resilience, and ethical investment principles that convert global integration into a driver of stability and sustainable development.

Keywords: *financial globalization, inclusive economic growth, sustainable finance, ESG investments, digital transformation, institutional development.*

Постановка проблеми. Фінансова глобалізація є визначальною характеристикою сучасної світової економіки, що охоплює процеси лібералізації міжнародного руху капіталу, інтеграції фінансових ринків та зростання впливу транснаціональних фінансових інституцій. Водночас цей процес має суперечливий вплив на соціально-економічний розвиток, оскільки, сприяючи зростанню ефективності розподілу капіталу, він водночас посилює нерівність доходів і концентрацію фінансових ресурсів у глобальних центрах. Для країн із перехідною економікою це питання набуває особливого значення через структурну залежність від зовнішніх джерел фінансування та обмежений доступ до глобальних ринків капіталу. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю оцінки того, як фінансова глобалізація впливає на соціально-економічну рівновагу, інституційну стабільність і можливості інклюзивного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика фінансової глобалізації та її соціальних наслідків активно досліджується у працях провідних економістів світу. Дж. Стігліц [1] підкреслює, що фінансові ринки, функціонуючи без належного державного контролю, породжують системну нерівність, оскільки вигоди концентруються у руках обмеженої частини населення. Т. Пікетті [2] розвиває концепцію довгострокової концентрації капіталу, згідно з якою прибутковість фінансових активів стабільно перевищує темпи зростання доходів від праці. У працях Б. Айзенгринна [3] фінансова глобалізація розглядається як історична еволюція міжнародної валютної системи, що одночасно сприяє інтеграції та підвищує вразливість країн із низькою інституційною спроможністю. Д. Родрік [4] акцентує на конфлікті між мобільністю капіталу й автономією демократичних держав, наголошуючи, що надмірна фінансова відкритість без регуляторних запобіжників підриває соціальну справедливість.

Міжнародний валютний фонд у *Global Financial Stability Report 2024* [5] аналізує ризики глобальної фінансової інтеграції для нерівності доходів, підкреслюючи, що наслідки фінансової лібералізації залежать від рівня правової стабільності та регуляторної спроможності. Світовий банк у *Global Economic Prospects 2024* [6] зазначає, що

відкритість фінансового рахунку має позитивні ефекти лише за умови розвиненої фінансової інфраструктури. Згідно з оцінками *OECD* [7], посилення глобальної мобільності капіталу супроводжується зростанням майнової диференціації, оскільки прибутки від фінансових активів концентруються у верхніх децилях населення. Дані *World Inequality Lab* [8] підтверджують стійку тенденцію до зростання нерівності у світовому масштабі, а дослідження *Bank for International Settlements* [9] свідчать про посилення ролі автоматизованих фінансових технологій у структурі глобальних ринків, що збільшує інформаційну асиметрію. Навіть у соціально орієнтованих економіках ЄС статистика *Eurostat* [10] фіксує тенденцію до розширення розриву в доходах.

В українських наукових дослідженнях фінансова глобалізація осмислюється як процес, що поєднує переваги інтеграції з ризиками втрати фінансового суверенітету та потребує узгодження національної фінансової системи з міжнародними регуляторними стандартами. У цьому контексті домінують три підходи: ліберальний – як джерело розвитку, інституційний – як потреба балансу між відкритістю й контролем, та критико-структуралістський – як фактор соціальної нерівності.

Попри наукові здобутки, невірешеним залишається питання кількісного оцінювання впливу фінансової глобалізації на інклюзивність економічного зростання та пошуку інституційних механізмів, здатних забезпечити баланс між фінансовою відкритістю й соціальною справедливістю.

Метою статті є виявлення взаємозв'язку між фінансовою глобалізацією та інклюзивним розвитком національних економік.

Виклад основного матеріалу. Фінансова глобалізація є системним процесом, який охоплює лібералізацію руху капіталу, розвиток транснаціональних фінансових інститутів, стандартизацію регуляторних механізмів і цифровізацію фінансових потоків. Вона формує глобальне середовище, у якому національні економіки взаємодіють у межах єдиного фінансового простору, що характеризується високою мобільністю капіталу, уніфікацією ризиків і домінуванням інформаційних технологій. За визначенням Міжнародного валютного фонду, фінансова глобалізація означає «зростаючу взаємозалежність

країн через рухи капіталу, фінансові ринки та інституції» [5].

Її вплив на соціально-економічний розвиток має двоїтий характер. З одного боку, інтеграція у глобальні фінансові ринки відкриває доступ до інвестицій, сприяє модернізації інфраструктури, стимулює зростання продуктивності праці та розширює можливості для підприємницької діяльності. З іншого боку, вона призводить до концентрації фінансових ресурсів у великих корпораціях, зростання спекулятивних операцій і посилення нерівності у розподілі доходів. Як зазначає Т. Пікетті [2], у глобальній економіці темпи приросту доходів від капіталу систематично перевищують темпи приросту доходів від праці, що спричиняє структурну поляризацію суспільства.

Одним із найпомітніших наслідків фінансової глобалізації є формування нового типу нерівності – фінансової нерівності, коли диференціація доходів зумовлена не лише соціальними чи професійними відмінностями, а й рівнем доступу до фінансових інструментів, активів і кредитних ресурсів. У країнах із розвиненими фінансовими системами цей доступ забезпечується розгалуженою інфраструктурою, низькими транзакційними витратами та високим рівнем фінансової грамотності населення. Натомість у державах із перехідною економікою обмеженість фінансового ринку, недовіра до банківського сектору й нерівномірна цифровізація створюють бар'єри для участі широких верств населення у фінансових процесах.

Дж. Стігліц [1] наголошує, що ефективне використання переваг фінансової глобалізації можливе лише за умови наявності сильної системи регуляторних інститутів, здатних забезпечити справедливий доступ до фінансових ресурсів і запобігати монополізації ринку. У країнах, де цей механізм не сформований, відкритість фінансових потоків призводить до ефекту «асиметричного зростання»: фінансовий сектор розвивається швидше, ніж реальний, що збільшує частку фінансових прибутків у національному доході й зменшує частку трудових доходів. Саме тому фінансова глобалізація без соціально орієнтованої державної політики може трансформуватися у чинник довгострокової нерівності.

Інституційна якість фінансових систем визначає глибину інтеграції та здатність країн протидіяти зовнішнім ризикам. У звіті Світового банку *Global Economic Prospects 2024* [6] зазначено, що країни, які одночасно здійснюють лібералізацію фінансового рахунку і зміцнення інституційного контролю, досягають більш стійких темпів зростання, ніж ті,

що відкривають ринки без належного регулювання. Водночас *OECD* [7] підкреслює, що ефективна фінансова інтеграція вимагає розвитку механізмів соціального коригування – перерозподільчих податкових інструментів, державних програм кредитування малого бізнесу та системи фінансової освіти.

Фінансова глобалізація безпосередньо впливає на модель інклюзивного економічного зростання – тобто такого, що поєднує ефективність і справедливість розподілу. За визначенням *OECD*, інклюзивне зростання – це розвиток, що «створює можливості для всіх і забезпечує справедливий розподіл вигод економічного зростання» [7]. Його досягнення потребує одночасного впровадження економічних і соціальних механізмів: регуляції фінансових ринків, підтримки малого підприємства, доступу до фінансових технологій і рівних умов оподаткування.

Важливу роль у цьому процесі відіграють інституції глобального регулювання. Міжнародний валютний фонд [5] і Банк міжнародних розрахунків [9] визначають серед ключових завдань сучасного фінансового управління зменшення системних ризиків і посилення макропруденційного нагляду. Зокрема, запровадження стандартів Базель III, обмеження короткострокових капітальних потоків і посилення вимог до прозорості фінансових операцій мають знизити нестабільність фінансової системи. Для країн із перехідною економікою, таких як Україна, важливо адаптувати ці стандарти з урахуванням особливостей структури банківського сектору та рівня доларизації економіки.

Не менш значущим чинником інклюзивності є цифрова трансформація фінансового сектора, що стала визначальним трендом світової економіки протягом останнього десятиліття. За даними *Bank for International Settlements* [9], у 2024 році понад 70 % світових біржових операцій здійснювалися із застосуванням алгоритмічних систем та високочастотної торгівлі. Такий технологічний зсув підвищує ефективність фінансових ринків, зменшує транзакційні витрати та прискорює оборот капіталу, проте водночас створює асиметрію доступу до цифрових ресурсів і даних, яка формує новий вимір глобальної фінансової нерівності.

Домінування великих фінтех-корпорацій (FinTech-платформ, цифрових банків, маркетплейсів даних і блокчейн-інфраструктур) спричинило концентрацію ринкової влади у руках обмеженої кількості технологічних посередників. За оцінками *OECD* [7], п'ять провідних фінтех-компаній у США та Китаї

контролюють понад 60 % глобальних транзакційних обсягів у сегменті електронних платежів, що суттєво змінює структуру конкуренції у фінансовому секторі. Це породжує феномен «платформного капіталізму», коли доступ до фінансових послуг і умов кредитування визначається не класичними ринковими факторами, а алгоритмічними критеріями платформи, що оперує великими масивами даних (*big data*).

З одного боку, цифрові фінанси відкривають значний потенціал для інклюзивності: розвиток мобільного банкінгу, цифрових гаманців і технологій віддаленої ідентифікації (e-ID) дає змогу залучати до фінансової системи групи населення, які раніше були позбавлені доступу до банківських послуг. За даними *World Bank Global Findex 2021*, частка дорослого населення, що має банківський рахунок, зросла з 51 % у 2011 р. до 76 % у 2021 р., причому понад половина нових користувачів відкрила рахунки саме через мобільні застосунки [6]. Для країн із низьким рівнем доходів це означає не просто доступ до платіжних інструментів, а й можливість брати участь у кредитних, заощаджувальних і страхових програмах, що безпосередньо впливає на добробут домогосподарств.

З іншого боку, цифровізація породжує технологічні та соціальні ризики, що можуть нівелювати її інклюзивний потенціал. По-перше, зростає залежність користувачів від монопольних платформ, які володіють базами персональних фінансових даних і алгоритмами ризик-скорингу. Це ставить під загрозу фінансову автономію споживачів і посилює асиметрію інформації між великими гравцями та пересічними користувачами. По-друге, автоматизація фінансових операцій спричиняє скорочення робочих місць у традиційних банках, що поглиблює структурну безробітність у секторі фінансових послуг. По-третє, нерівномірний рівень цифрової грамотності та інфраструктурного забезпечення між країнами, а також між містом і селом створює «цифровий розрив» – ситуацію, коли можливості участі у глобальній фінансовій системі стають привілеєм лише певних соціальних груп.

Для подолання цих викликів міжнародні організації наголошують на необхідності формування національних цифрових фінансових екосистем, які б поєднували технологічну інноваційність із соціальною відповідальністю. Міжнародний валютний фонд [5] визначає пріоритетами сучасної фінансової політики розвиток відкритих API-платформ, інтеграцію фінтех-стартапів у систему регуляторного нагляду (*RegTech*) та підвищення цифрової грамотності населення. OECD [7] рекомендує

урядам розробляти спеціальні механізми підтримки мікро-та малих підприємств у сфері цифрових фінансів – через державне співфінансування технологічних інновацій і спрощений доступ до платіжних систем.

У країнах Європейського Союзу поступове впровадження директив PSD2 і MiCA створило передумови для прозорішої конкуренції у сфері електронних платежів і криптоактивів. Це сприяє появі нових постачальників фінансових послуг, зменшуючи монопольну владу традиційних банків і великих технологічних компаній. Для України цей досвід є надзвичайно цінним, адже розвиток національної фінансової цифрової інфраструктури, а саме системи «Дія», платформи відкритого банкінгу, цифрових ідентифікаторів і електронних грошей, дає змогу підвищити прозорість фінансових операцій, розширити базу фінансово залученого населення та зменшити рівень тінізації економіки.

Цифрова трансформація фінансового сектора стає не просто технологічним, а соціально-економічним інструментом інклюзивності. Вона здатна забезпечити рівні можливості для участі у фінансовій системі, проте лише за умов державного регулювання, спрямованого на баланс між інноваціями, безпекою та соціальною справедливістю. Тому стратегічним завданням країн, що інтегруються у глобальний фінансовий простір, є створення власних цифрових фінансових платформ з відкритим доступом, прозорими алгоритмами та високими стандартами захисту даних. Такий підхід перетворює цифровізацію з фактору ризику на чинник зменшення глобальної нерівності та сталого соціально-економічного розвитку.

У контексті фінансової глобалізації дедалі більшого значення набуває ESG-парадигма (*Environmental, Social, Governance*), що поєднує фінансову ефективність із соціальною відповідальністю та екологічною стійкістю. Ця концепція стала системним елементом глобальної інвестиційної політики, оскільки відображає переорієнтацію світового капіталу з короткострокових прибуткових операцій на довгострокові проекти сталого розвитку. За даними *Global Sustainable Investment Alliance (GSIA, 2024)*, обсяг активів, що управляються за принципами ESG, перевищив 40 трлн доларів США, тобто понад третину усіх глобальних інвестиційних фондів. Така динаміка свідчить, що сталість і соціальна інклюзивність стають не лише етичним, а й фінансово вигідним орієнтиром для інвесторів, що узгоджується з аналітичними висновками OECD про «нову хвилю відповідального капіталізму» [7].

ESG-фінансування охоплює інструменти, які інтегрують нефінансові критерії оцінювання у процес ухвалення інвестиційних рішень. Екологічний компонент (E) фокусується на проєктах із декарбонізації та розвитку відновлюваної енергетики, соціальний (S) – на програмах розвитку людського капіталу й рівності можливостей, а управлінський (G) – на підвищенні корпоративної прозорості та антикорупційних практиках. Як зазначає *OECD* [7], впровадження ESG-критеріїв створює новий стандарт відповідальної інвестиційної поведінки, що узгоджується із завданнями інклюзивного зростання, визначеними у програмних документах Світового банку [6].

Соціальні інвестиції становлять логічне продовження ESG-екосистеми, оскільки вони спрямовані на поєднання фінансової віддачі з позитивним соціальним ефектом. За оцінками *World Bank* [6], глобальний ринок соціальних облігацій утрічі зріс за останні п'ять років, а основними емітентами стали уряди країн ЄС, Японії та Канади. Згідно з *IMF Global Financial Stability Report 2024* [5], соціальні облігації та інвестиції у сферу людського розвитку знижують макроекономічну волатильність, оскільки мають довгострокову орієнтацію і стабільну структуру власників.

У межах фінансової глобалізації розвиток ESG-підходів виконує інклюзивну функцію. По-перше, він забезпечує доступ малих і середніх підприємств до міжнародного фінансування, оскільки проєкти з високим соціальним впливом отримують пріоритетну підтримку міжнародних фінансових інституцій – *OECD*, *EBRD*, *World Bank*. По-друге, інтеграція ESG-принципів у корпоративні стратегії підвищує ефективність управління і зменшує інституційні ризики, що підтверджується звітами *Bank for International Settlements* [9]. По-третє, розвиток ринку «зелених» і соціальних фінансів сприяє вирівнюванню регіональних диспропорцій, оскільки ресурси спрямовуються у проєкти з високим рівнем зайнятості й соціальної корисності, що також відображено у статистиці *Eurostat* [10].

Для України впровадження ESG-фінансування є важливою складовою інтеграції у європейський фінансовий простір. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) у партнерстві зі *Світовим банком* реалізує у 2023–2025 рр. програми підтримки сталого бізнесу, енергоефективних проєктів та жіночого підприємництва, що відповідає підходам інклюзивного розвитку, описаним у працях Дж. Стігліца [1]. Крім того, адаптація стандартів *Task Force on Climate-Related*

Financial Disclosures (TCFD) забезпечує прозорість корпоративної звітності та знижує інформаційну асиметрію між інвесторами, що є ключовим чинником соціальної довіри у фінансовій системі.

Важливим напрямом для України є формування національної стратегії соціального інвестування, яка має поєднувати державні стимули, приватний капітал і міжнародну технічну допомогу. Доцільним є створення спеціалізованих *impact funds*, що фінансуватимуть соціальні проєкти з вимірюваним суспільним ефектом, а також запровадження податкових пільг для компаній, які дотримуються ESG-принципів. Міжнародна практика, описана у звітах *OECD* [7] і *World Bank* [6], показує, що такі заходи підвищують інвестиційну привабливість національної економіки, знижують рівень нерівності та посилюють довіру до фінансових інститутів.

Таким чином, ESG-фінансування і соціальні інвестиції формують інституційний міст між фінансовою глобалізацією та інклюзивним економічним зростанням. Вони забезпечують перехід від моделі спекулятивної мобільності капіталу до моделі відповідального фінансування, де економічна ефективність поєднується з суспільною корисністю. Розвиток цих підходів створює основу для перетворення фінансової глобалізації з чинника нерівності на інструмент сталого розвитку, що відповідає цілям Програми сталого розвитку ООН до 2030 року [6; 7].

Висновки. Фінансова глобалізація визначає сучасну архітектуру світової економіки, створюючи умови для прискорення руху капіталу, технологічного обміну та інтеграції фінансових систем. Водночас вона посилює структурні диспропорції, оскільки вигоди від фінансової відкритості розподіляються нерівномірно. Збалансування цих процесів вимагає переосмислення ролі держави у регулюванні глобальних фінансових потоків та посилення інституційної стійкості національних економік.

Інклюзивне економічне зростання в умовах фінансової глобалізації можливе лише за умови поєднання відкритості з ефективним фінансовим наглядом, прозорістю корпоративного сектору та розвитком фінансової грамотності населення. Зменшення соціально-економічної нерівності потребує активного залучення малих і середніх підприємств до фінансових ринків, розширення доступу до кредитування та стимулювання довгострокових інвестицій у реальний сектор.

Цифрова трансформація стає ключовим чинником інклюзивності, оскільки сприяє демократизації доступу до фінансових

послуг. Проте цифровізація потребує регуляторного контролю, здатного забезпечити рівні умови конкуренції, захист персональних даних і недопущення монополізації фінансових платформ.

ESG-фінансування та соціальні інвестиції формують нову парадигму відповідального капіталізму, у якій економічна ефективність узгоджується з екологічною та соціальною стабільністю. Їх впровадження сприяє підвищенню довіри до фінансової системи,

зміцненню корпоративної культури та орієнтації інвестицій на суспільно корисні цілі.

Отже, інклюзивне зростання в епоху фінансової глобалізації передбачає не відмову від відкритості, а побудову регульованої та соціально відповідальної фінансової системи. Лише інтеграція інноваційних технологій, ефективних інституцій і принципів сталого фінансування здатна перетворити глобалізацію на чинник рівноваги, розвитку та підвищення добробуту суспільства.

Список використаних джерел:

1. Stiglitz J. E. *People, Power, and Profits: Progressive Capitalism for an Age of Discontent*. New York : W. W. Norton & Company, 2019. 366 p. URL: <https://wwnorton.com/books/People-Power-and-Profits/>
2. Piketty T. *Capital in the Twenty-First Century*. Cambridge, MA : Harvard University Press, 2014. 685 p. URL: <https://www.hup.harvard.edu/books/9780674430006>
3. Eichengreen B. *Globalizing Capital: A History of the International Monetary System*. 3rd ed. Princeton : Princeton University Press, 2019. 320 p. URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctvd58rxg>
4. Rodrik D. *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*. New York : W. W. Norton & Company, 2011. 368 p. URL: <https://wwnorton.com/books/The-Globalization-Paradox/>
5. International Monetary Fund. *Global Financial Stability Report. April 2024*. Washington, D.C. : IMF, 2024. URL: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9798400257704/9798400257704.xml>
6. World Bank. *Global Economic Prospects. June 2024*. Washington, D.C. : World Bank, 2024. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/b5f5a90f-3229-482f-b8c5-d3c4e9ecbad5>
7. Organisation for Economic Co-operation and Development. *Society at a Glance 2024*. Paris : OECD, 2024. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/06/society-at-a-glance-2024_08001b73/918d8db3-en.pdf
8. World Inequality Lab. *World Inequality Report 2022*. Paris : WID, 2021–2022. URL: <https://wir2022.wid.world/>
9. Bank for International Settlements. *Annual Economic Report 2024*. Basel : BIS, 2024. URL: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2024e.htm>
10. Eurostat. *Living Conditions in Europe – Income Distribution and Income Inequality*. Luxembourg : European Union, 2024. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics->

References:

1. Stiglitz, J. E. (2019). *People, Power, and Profits: Progressive Capitalism for an Age of Discontent*. New York: W. W. Norton & Company. Available at: <https://wwnorton.com/books/People-Power-and-Profits/>
2. Piketty, T. (2014). *Capital in the Twenty-First Century*. Cambridge, MA: Harvard University Press. Available at: <https://www.hup.harvard.edu/books/9780674430006>
3. Eichengreen, B. (2019). *Globalizing Capital: A History of the International Monetary System* (3rd ed.). Princeton: Princeton University Press. Available at: <https://www.jstor.org/stable/j.ctvd58rxg>
4. Rodrik, D. (2011). *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*. New York: W. W. Norton & Company. Available at: <https://wwnorton.com/books/The-Globalization-Paradox/>
5. International Monetary Fund. (2024). *Global Financial Stability Report. April 2024*. Washington, D.C.: IMF. Available at: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9798400257704/9798400257704.xml>
6. World Bank. (2024). *Global Economic Prospects. June 2024*. Washington, D.C.: World Bank. Available at: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/b5f5a90f-3229-482f-b8c5-d3c4e9ecbad5>
7. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2024). *Society at a Glance 2024*. Paris: OECD. Available at: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/06/society-at-a-glance-2024_08001b73/918d8db3-en.pdf
8. World Inequality Lab. (2022). *World Inequality Report 2022*. Paris: WID. Available at: <https://wir2022.wid.world/>
9. Bank for International Settlements. (2024). *Annual Economic Report 2024*. Basel: BIS. Available at: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2024e.htm>
10. Eurostat. (2024). *Living Conditions in Europe – Income Distribution and Income Inequality*. Luxembourg: European Union. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics>

Стаття надійшла: 16.09.2025

Стаття прийнята: 17.10.2025

Стаття опублікована: 05.12.2025